

Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.
Fakulta práva
Paneurópska vysoká škola Bratislava

Oponentský posudok

na dizertačnú prácu doktoranda JUDr. Jiřího Muláka s názvom
„Základní zásady trestního řízení a právo na spravedlivý proces“.

Na základe ustanovenia za oponenta dizertačnej práce doktoranda JUDr. Jiřího Muláka predkladám oponentský posudok na jeho dizertačnú prácu s horeuvedeným názvom:

V Českej republike sa prakticky už od roku 1990 začala realizovať myšlienka novej kodifikácie trestného práva procesného. Početné novelizácie trestného poriadku síce priniesli dosiahnutie vysokej úrovne ochrany ľudských práv, nový trestnoprocesný kódex však do súčasnosti nebol vypracovaný, pretože od roku 2009 zostala rekodifikácia po prijatí nového trestného zákonníka tak povediac na pol ceste. Okrem iného stále prebiehajú početné diskusie o východiskách a najmä základných zásadách trestného konania. Z tohto pohľadu je téma dizertačnej práce mimoriadne aktuálna a mnohé jej závery a myšlienky sú nepochybne využiteľné v rámci rekodifikácie českého trestnoprocesného kódexu.

Posudzovaná dizertačná práca JUDr. Jiřího Muláka je monotematickou prácou predstavujúcou výsledok jeho doktorandského štúdia. Autor v nej podľa môjho názoru preukázal, že ovláda vedeckú propedeutiku v teoretickej i praktickej rovine. Za hlavný cieľ práce považuje posúdenie systému zásad trestného konania de lege lata a jeho konfrontáciu s právom na spravodlivý proces, a to v rovine doktrínovej, normatívnej, judiciálnej a čiastočne komparatívnej. Zvolené metódy vedeckého skúmania, najmä metódy analýzy, syntézy, deskripcie, ako i metódy historické a komparatívne možno považovať za adekvátne pre naplnenie vytýčeného cieľa. Pozitívne možno hodnotiť rozsah i výber použitých zdrojov, ktoré tvoria monografie, komentáre, vedecké state, odborné články české i zahraničné, ako i judikatúra ESLP, ústavná judikatúra i judikatúra Najvyššieho súdu ČR.

Po formálnej stránke z hľadiska rozsahu (289 normostrán textu), úpravy, naplnenia citačných požiadaviek, práce s použitými zdrojmi napĺňa všetky kritériá na dizertačnú prácu. I keď spolu so zoznamom použitej literatúry a abstraktom má práca pomerne veľký rozsah (308 strán), nadštandardne rozsiahly pri tomto druhu kvalifikačných prác, nemožno však textu vyčítať rozvláčnosť, odbiehanie od témy, práve naopak, text je vecný, analytický, s argumentami a zdôvodneniami kritických výhrad, pričom je adekvátny téme. Treba tiež poznamenať, že text je spracovaný kvalitným právnickým jazykom využívajúc náležitú odbornú terminológiu. Práca sa člení na úvod, tri kapitoly a záver. Táto štruktúra je logická, vnútorné členenie kapitol je racionálne a vyvážené, pričom rešpektuje zvolený cieľ.

V úvode autor prezentuje ciele práce, metódy vedeckého skúmania, doterajší stav skúmania resp. rozpracovanosť témy v odbornej literatúre, ako i dôvody výberu témy práce v situácii rozpracovanosti nového trestnoprocesného kódexu.

Prvá kapitola práce sa venuje vymedzeniu pojmu demokratický právny štát a jeho atribútom. Sú tu zároveň načrtnuté charakteristické črty dvoch základných modelov trestného konania vo svete.

Druhá kapitola pojednáva o pojme, význame, funkciách a systéme základných zásad trestného konania. Zamýšľa sa nad legislatívnym spôsobom výpočtu základných zásad (taxatívny či demonštratívny) a prezentuje i svoje úvahy nad formuláciou zásad i ich podobou v rekodifikovanom trestnom poriadku. S jeho závermi a odporúčaniami, ako i použitou argumentáciou možno vysloviť súhlas.

Z hľadiska obsahu i rozsahu je tretia kapitola jadrom celej práce. Autor v nej analyzuje a venuje väčšiu či menšiu pozornosť jednotlivým zásadám trestného konania, pričom táto analýza je v potrebnom rozsahu kritická a zároveň skúmaná v optike požiadavky resp. práva na spravodlivý proces.

V závere autor sumarizuje svoje poznatky a prezentuje svoje názory nielen na jednotlivé zásady trestného konania, ich obsah de lege ferenda, a veľmi sympatický je i názor k modelom trestného procesu: „kontinentálny model vo svojej podstate nie je o nič horší než model common law, naopak môže byť v mnohých ohľadoch i lepší“ (str. 284). Treba pripomenúť, že v mnohých diskusiách sa opomína základná otázka efektívnosti kontinentálneho modelu resp. modelu common law z pohľadu naplnenia účelu celého trestného procesu.

V kontexte vyššie uvedených hodnotení a záverov považujem vytýčený cieľ práce za splnený. Dizertačná práca je jednoznačne prínosom a obohatením vedeckej diskusie k problematike základných zásad trestného konania v situácii stále prebiehajúcej rekodifikácie trestného procesu v Českej republike, má veľmi dobrú odbornú úroveň a prináša množstvo kritických poznatkov, hodnotení, komparácií a v neposlednom rade i celý rad odporúčaní pre legislatívnu úpravu. Práca je prevažne teoretického charakteru, s náčrtom niektorých aplikačných dopadov. Z hľadiska vedy trestného práva otvára priestor pre ďalšie vedecké skúmanie a odborné diskusie.

Ako námet do diskusie v rámci obhajoby odporúčam otázky:

- Aký je názor autora na konštatáciu, že ústrednou zásadou trestného konania je zásada materiálnej pravdy, ktorá vo svojom obsahu transformuje účel resp. cieľ celého trestného procesu, pričom ostatné zásady svojím obsahom predstavujú iba procedurálne požiadavky, limity a spôsoby naplnenia účelu trestného konania?
- Je (nie je) podľa názoru autora porušením zásady prezumpcie neviny prípad, ak sa v rámci poskytovania informácií o trestnom konaní orgánom činným v trestnom konaní zverejní celé meno a priezvisko obvineného resp. obžalovaného?

Základným cieľom doktorandského štúdia je okrem iného pripraviť študenta pod vedením školiteľa na samostatnú tvorivú vedeckú prácu. Zastávam názor, že JUDr. Jiří Mulák preukázal v posudzovanej dizertačnej práci veľmi kvalitné odborné znalosti, prehľad spracovanej problematiky a schopnosť pracovať s použitými odbornými zdrojmi a judikatúrou,

ako aj spôsobilosť kreatívne prezentovať a odôvodniť vlastné návrhy a závery. Hodnotená práca spĺňa všetky požiadavky obsahové i formálne kladené na tento druh kvalifikačných prác.

Na základe horeuvedených konštatácií a hodnotení odporúčam prácu na obhajobu pred príslušnou komisiou pre obhajobu dizertačnej práce.

V Bratislave, 10. 09. 2018

Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.